

Handläggare:
Carlos Ruiz-Alejos

Datum:
2020-12-02

Diarienummer:
PBN 2020-002655

Undersökning

Detaljplan för Gottsunda östra

UNDERSÖKNING – RISK FÖR BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

När en kommun upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen bedöma om detaljplanens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta kallas i miljöbalkens sjätte kapitel för undersökning (MB 1998:808, 2017:955). Undersökning är upprättad enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) och identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan enligt 5§. Samråd med berörda kommunala förvaltningar och bolag har skett vid startmöte under 22 oktober 2020.

BAKGRUND

Planens syfte är att möjliggöra en ny stadsstruktur för den östra delen av stadsnoden Gottsunda i linje med *Planprogram för Gottsundaområdet*, samt att säkerställa kvalitativa offentliga rum. Detaljplanen omfattar i första hand obebyggd mark. Inom området ska i första hand bostäder och verksamheter prövas.

Denna detaljplan planerar för cirka 400–500 bostäder och 1 000–2 000 m² BTA verksamheter. Förskolor kan eventuellt inkluderas i detaljplanen. Verksamheter och kontor planeras i bottenvåningar. Planområdet är en av fyra pågående detaljplaner som tillsammans utgör Gottsunda stadsnod där stadsutvecklingen samordnas inom projektet *Stadsutveckling i Gottsunda och Valsätra 2020–2035*. Sammanlagt planeras de fyra pågående detaljplaner för cirka 265 000 m² BTA bostäder, 35 000 m² BTA verksamheter, med bland annat handel, kontor, förskolor och simhall.

Detaljplaner

Plangränserna är preliminära och kan komma att behöva justeras under planarbetets gång, både i förhållande till varandra och till andra planuppdrag, gällande detaljplaner och utredningar.

Inom planområdet kommer nu gällande detaljplaner att ersättas. En liten del av planområdet, ungefär där Återvinningscentral Gottsunda ligger idag, är inte planlagt. Eftersom planområdets exakta avgränsning kommer att utredas i kommande detaljplaneprocess görs i detta underlag en uppskattning av vilka detaljplaner som kan komma att påverkas. Detaljplaner som ligger inom planområdet återges nedan:

- *Stadsplan för Gottsunda Centrum* (akt. 0380–405), från 1973.
- *Stadsplan för område öster om Gottsunda centrum* (akt. 0380–420), från 1974.
- *Stadsplan för Hugo Alfvéns väg* (akt. 0380–453), från 1975.

Denna undersökning omfattar de preliminära gränserna för detaljplan i nedanstående karta för Delområde B.

Preliminära avgränsningar detaljplaner. Delområde A: Detaljplan för Gottsunda centrum, norr. Delområde B: Detaljplan för Gottsunda östra. Delområde C: Detaljplan för Gottsunda stadsstråk. Delområde D: Detaljplan för Gottsunda centrum, södra. Blå streckad linje visar ungefärlig sträckning för Detaljplan för Kapacitetsstark kollektivtrafik (PBN 2019-002806).

Översiktsplan

Översiktsplan 2016 för Uppsala kommun pekar ut de centrala delarna av Gottsunda som en del av dubbelstadsnoden Gottsunda-Ultuna. Gottsunda-Ultuna stadsnod ska utvecklas som en sammanlänkad stadsnod med två tyngdpunkter som stärker varandra. Gottsunda som centrum med service, kultur och handel, och Ultuna som koncentration av nationella forsknings- och undervisningsverksamheter. Båda tyngdpunkterna ska utvecklas med en koncentration av bebyggelse, bostäder, verksamheter och andra funktioner som kompletterar och stärker respektive tyngdpunkt och stadsnoden som levande centrumområden i staden.

Översiktsplanen prioriterar viktiga och aktuella så kallade allmänna intressen inom fyra områden. De beskriver ambitionerna för Uppsalas samhällsbyggande och styr mot en långsiktigt hållbar utveckling. Prioriteringarna utgör grunden för hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas och utvecklas. I detta avsnitt beskrivs det kort hur ärendet svarar mot dessa prioriteringar.

En drivande kraft i världen. Förslaget bedöms skapa goda förutsättningar för en utveckling som bidrar till kommunens mål för bostadsbyggande och ett breddat näringsliv.

En kommun för alla. Förslaget tar avstamp bland annat i: planprogrammet för Gottsundaområdet, bostadsstrategin för Gottsunda, och synpunkter som inkom under medborgardialogerna. Trygghets- och integrationsaspekterna har varit centrala i stadsutvecklingsarbetet i Gottsundaområdet. I samband med stadsutvecklingsprojektet jobbar kommunen även med medborgardriven platsutveckling där det kommer att

finnas möjlighet att utforska området på olika sätt. Planarbetet kommer att kunna använda och integrera lärdomar även ifrån denna process.

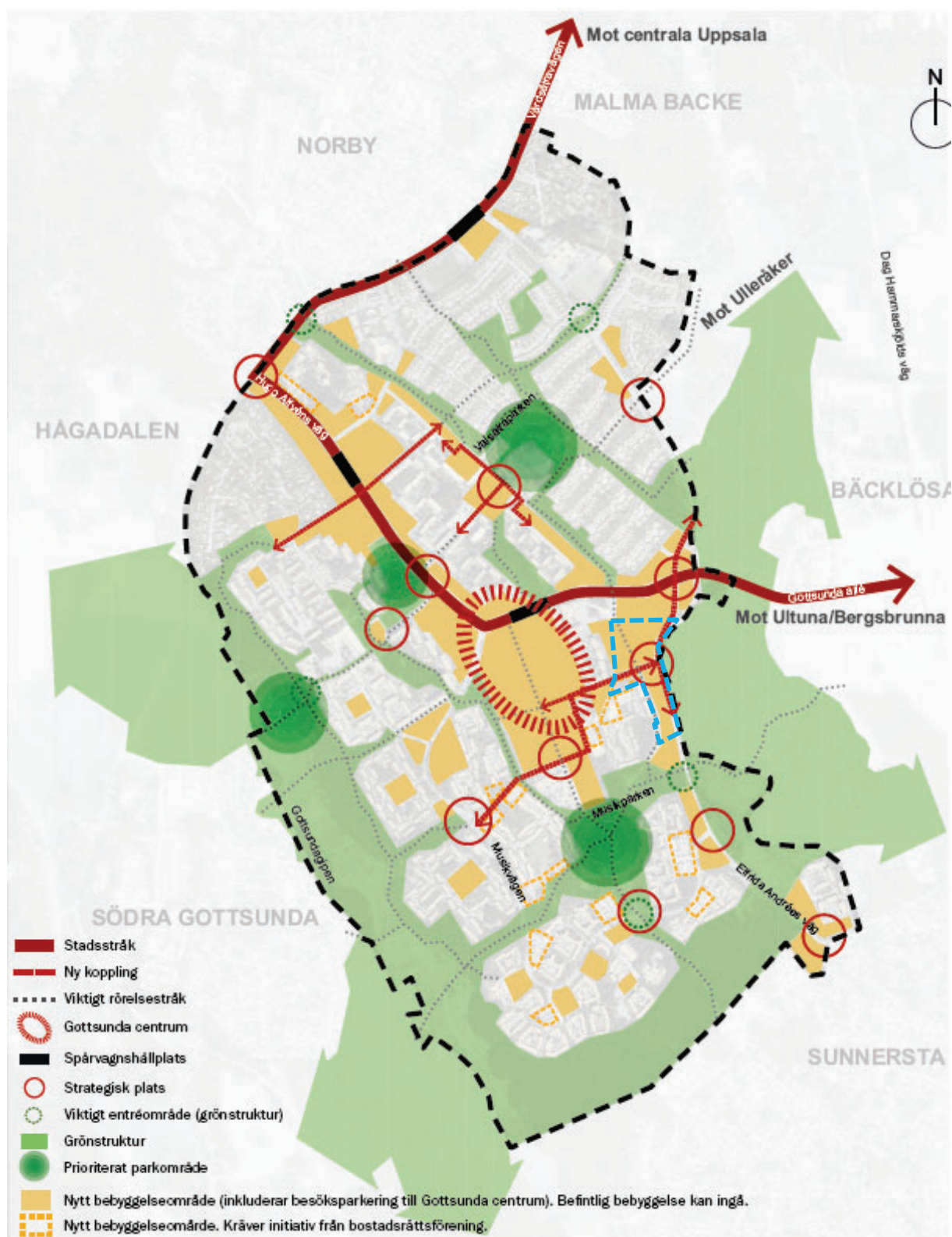
En plats för de goda livet. Förslaget innebär en ökad blandning av bostäder, verksamheter och samhällsservice som skapar närhet till vardagsfunktioner och en stadsstruktur som ökar tillgängligheten och orienterbarheten.

Ansvarsfull samhällsutveckling. I och med att förslaget tar ett större grepp runt Gottsunda stadsnods utveckling förväntas det en god samordning i användning och samutnyttjandet av ytor, byggnader och lokaler som leder till synergieffekter i ett långsiktigt perspektiv. Detaljplanerna kommer att följa lagkrav kring tillgängligheten, hantering av risk, säkerhet och hälsa samt miljöernas kvalitet.

Planprogram

Som ett led i att utveckla Gottsunda enligt översiktsplanens intentioner har ett planprogram tagits fram. *Planprogram för Gottsundaområdet* godkändes av kommunstyrelsen 10 april 2019. Planprogrammet föreslår en utveckling av Gottsunda och Valsätra som kan möjliggöra upp till 5 000–7 000 nya bostäder, etableringar av nya verksamheter och en utveckling av kollektivtrafiken med en spårvagnslinje mellan Bergsbrunna och centrala Uppsala. Planprogrammet har haft ett särskilt uppdrag att arbeta med social hållbarhet och föreslå förändringar i den byggda miljön som bidrar till att minska segregation och ökar möten mellan människor.

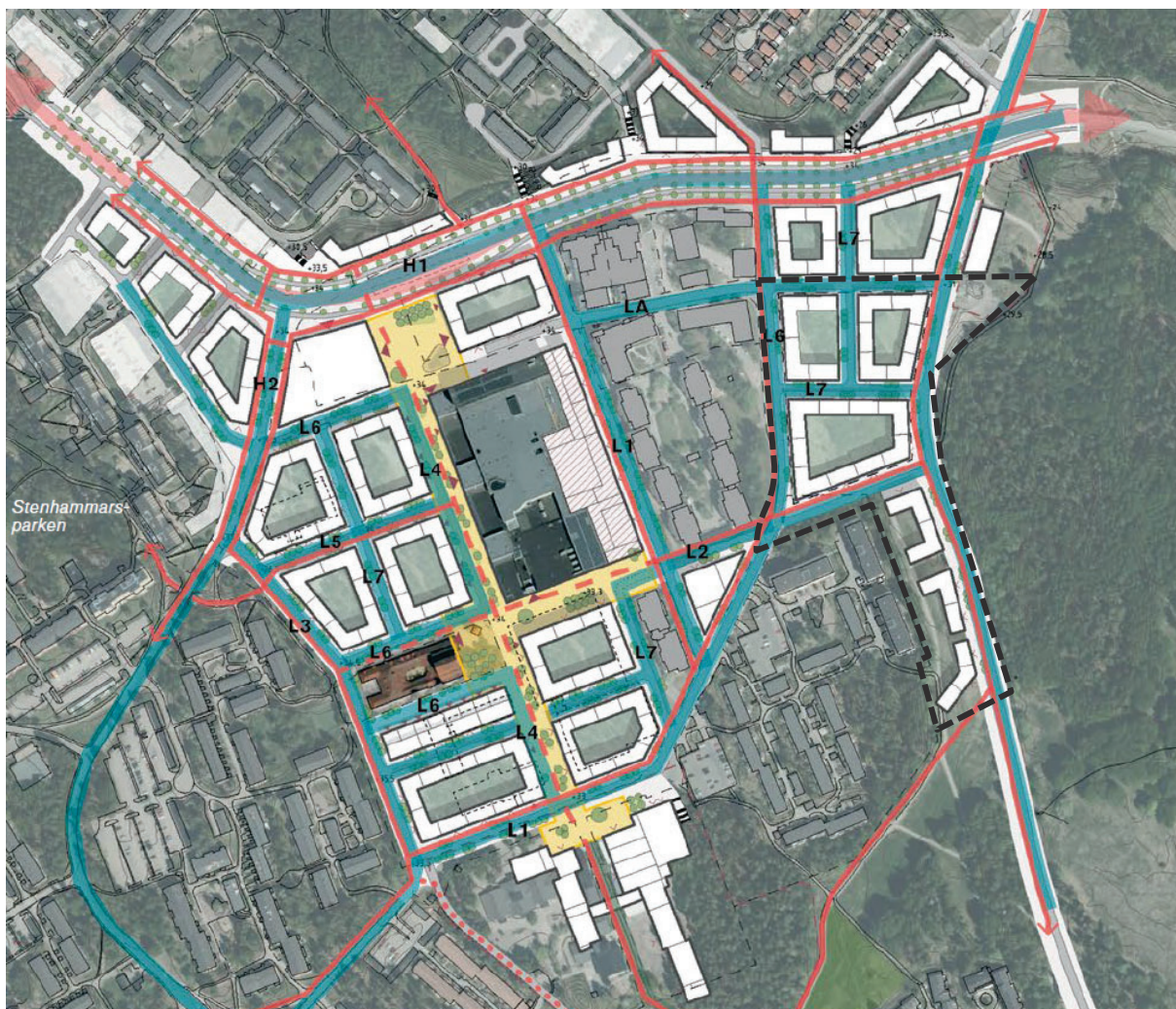
För de centrala delarna runt Gottsunda stadsnod föreslås en tät stadsstruktur med ett finmaskigt gatunät som bidrar till ökade flöden, orienterbarhet och trygghet. En större blandning av funktioner än dagens uppdelade modernistiska struktur föreslås. En hög grad av verksamheter och aktiva bottenvåningar föreslås inom området.

Utdrag ur Planprogram för Gottsundaområdet. Planområdet markeras med blå streckad linje.

Strukturplan

En fördjupning av planprogrammets strukturer har gjorts i en strukturplan och kommer ligga som grund för fortsatt planläggning och förprojektering.

Utdrag ur Gottsunda stadsnod. Strukturplan och inriktning för stadsmiljöns kvaliteter (januari 2020). Kartan visar den stadsstruktur som i huvudsak föreslås.

PLANEN, miljöbedömningsförordningen 5§ 1, a-d

I vilken utsträckning anger/har planen

- förutsättningar för verksamheter eller åtgärder?

Planläggningen möjliggör främst bostäder. Inom planområdet ryms även centrumverksamheter i bottenvåningen och förskolor.

- betydelse för andra planers miljöeffekter?

Detaljplanen samordnas med två gränsliggande planer: *Detaljplan för Gottsunda centrum, norra* (diarienummer PBN 2020–002654) och *Detaljplan för Gottsunda stadsstråk* (diarienummer PBN 2020–002658). Detaljplanen samordnas även med *Detaljplan för kapacitetsstark kollektivtrafik* (diarienummer PBN 2019–002806).

Detaljplanen är en del av en större stadsbyggnadsprojekt kring stadsnoden Gottsunda. Detaljplanen bedöms inte påverka andra planers miljöeffekter, eftersom exploatering på närliggande detaljplaner skulle ha hänt oavsett av denna detaljplan.

- betydelse för hållbar utveckling?

Detaljplanen innebär ett koldioxidutsläpp i form av produktion av nya byggnader och gator, samt transport till och från dessa byggnader. Detaljplanen innebär också ianspråktagande av gröna ytor nära Natura 2000 området. Samtidigt ger planen förutsättningar för en tät bebyggelsestruktur i ett läge där tillgången till service och kollektivtrafik är god.

- betydelse för möjligheter att följa miljölagstiftningen?

Detaljplanen innebär inga hinder för att miljölagstiftningen ska kunna följas. Delar av planområdet ligger inom yttre zon inom vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter som anger att markarbeten inte får ske djupare än till 1 meter över högsta grundvattenyta. För grundläggning som genomförs med pålning, eller för bebyggande under mark, behöver dispens från vattenskyddsföreskrifterna sökas hos Länsstyrelsen.

Detaljplanen innebär risk för påverkan på Natura 2000-området Bäcklösa, vilket kan föranleda prövning enligt 7 kap. 28 § miljöbalken. Detaljplanens genomförande behöver utredas även utifrån påverkan utifrån Artskyddsförordningens bestämmelser. Biotopskyddade alléer kan förekomma inom området och dispensprövning enligt miljöbalken för dessa kan komma att behövas.

PLATSEN, miljöbedömningsförordningen 5§ 2,8,9

Har platsen erkänd skyddsstatus?

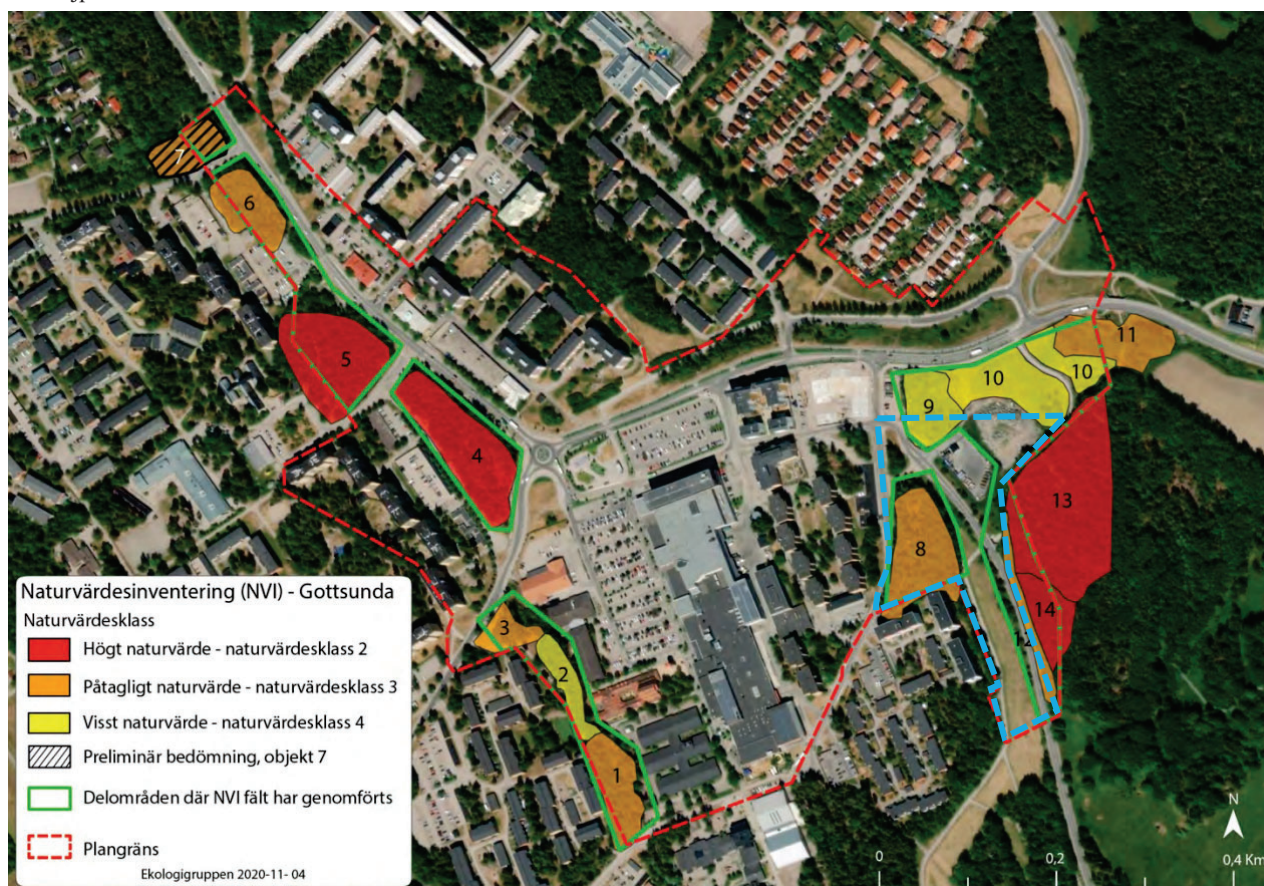
Naturvärde

Natura 2000-området Bäcklösa ligger i anslutning till planområdet. Det har genomförts en naturvärdesinventering av naturobjekt inom planområdet där vissa ytor bedömts ha *högt, påtagligt* eller *visst* naturvärde (klass 2, 3 och 4). Delar av planområdet ligger inom yttre zon inom vattenskyddsområde.

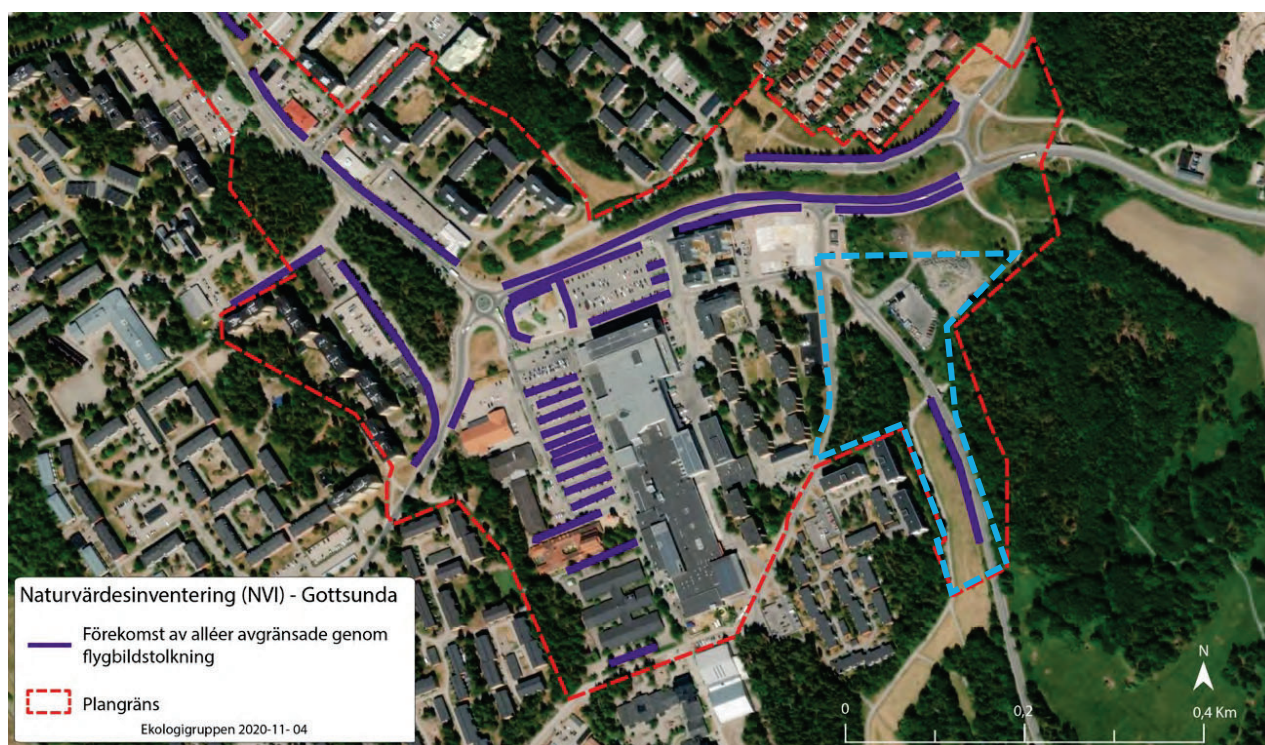
Situationsplan med Natura 2000-området markerad i lilla. Planområdet markeras med svart streckad linje.

Naturvärdesobjekt nummer 8 i naturvärdesinventeringen, som är det objekt som ligger närmast Natura 2000-området, består av en barrblandskog med inslag av asp. Skogen bedöms ha potential att utvecklas som en livsmiljö för cinnoberbagge på sikt.

Naturvärdesklasser som påträffas inom området för Gottsunda stadsnod. Det aktuella planområdet markeras med blå streckad linje.

Biotopskyddade alléer kan förekomma inom området och dispensprövning enligt miljöbalken för dessa kan komma att behövas.

Utdrag ur Naturvärdesinventering. Alléer markeras med lila linjer. Planområdet markeras med blå streckad linje.

Kulturhistoriskt värde

Enligt *Kulturmiljöutredningen för Gottsunda och Valsätra* består området av flera delområden med tidstypiska byggnader från 1960- till 1980-talets. Igen delområde finns inom planområdet, men planområdet ansluter till ett av dem till väst. I det området finns byggnader med *visst* och *särskild* kulturhistoriskt värde, enligt kulturmiljöutredningen. Mellanrummet mellan byggnaderna har *särskild* kulturhistoriskt värde. Mellanrummet är ett kännetecken av den tidstypiska stadsutvecklingen. Den gröna brynzoner som inramar delområdet bidrar till deras tidstypisk karaktär.

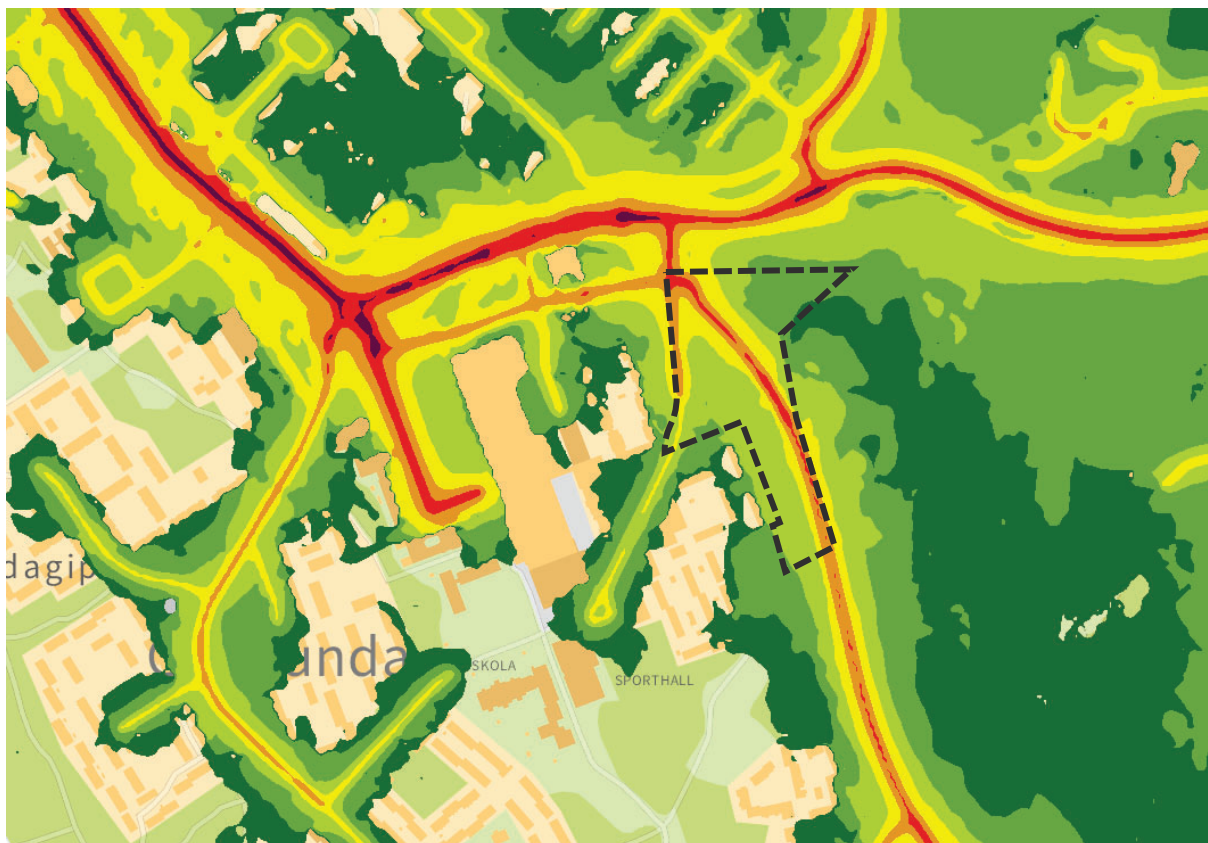
Utdrag ur Kulturmiljöutredningen för Gottsunda och Valsätra. Till vänster: kulturhistorisk klassificering, till höger: känslighet för förändring. Planområdet markeras med röd streckad cirkel.

Finns kända miljöproblem på platsen?

Markföroreningar kan finnas inom planområdet där Återvinningscentral Gottsunda ligger idag. Planområdet är relativt tyst och har bra luftkvalitet. Det finns ett visst trafikbuller längs Gottsunda allé och Elfrida Andreés väg.

Buller

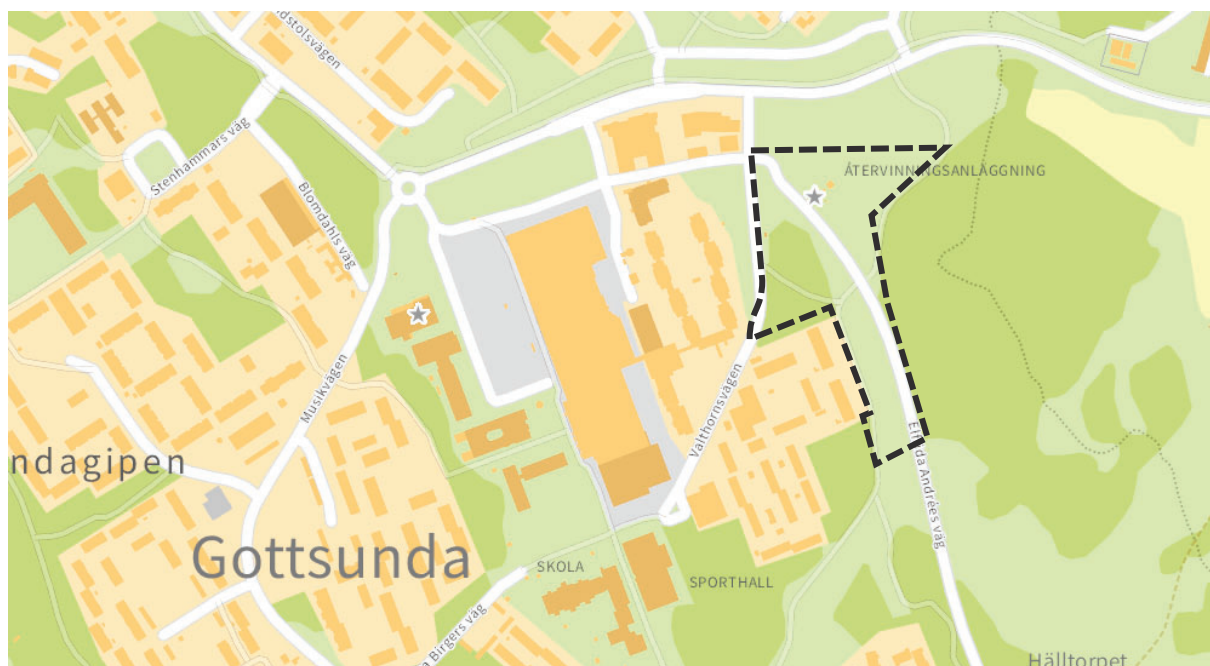
Planområdet är relativt tyst, men höga värden för buller förekommer i anslutning till Gottsunda allé och Elfrida Andreés väg.

Bullerkarta med ekvivalent ljudnivåer. Mörk rött: 70–75 dB, rött: 65–70, orange: 60–65, gult: 55–60, ljus grönt: 50–55, grönt: 45–50 och mörk grönt: 40–45 dB. Planområdet markeras med svart streckad linje.

Markföroreningar

Återvinningscentral Gottsunda, som finns inom planområdet, är utpekade som potentiellt förorenade område.

Potentiella förorenade område, markerad med en grå stjärna, enligt kommunens kartläggning. Planområdet markeras med svart streckad linje.

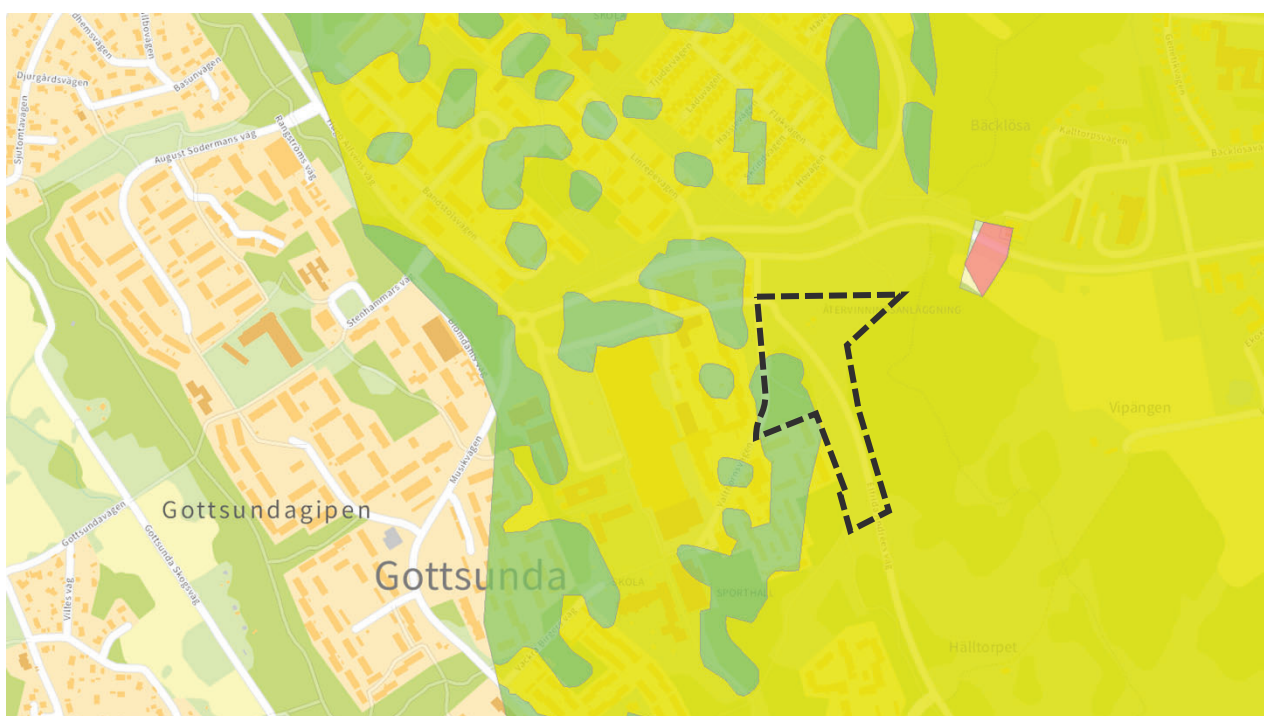
Luftföroreningar

Enligt *SLB:s analys* (år 2015), ligger nivåerna av PM10 och NO₂ under miljömålets nivå.

	Halter inom planområdet	Miljömål	Miljökvalitetsnorm
PM10 år (µg/m ³)	10–15	15	40
PM10 dygn (µg/m ³)	16–20	30	50
NO ₂ år (µg/m ³)	<5–10	20	40
NO ₂ dygn (µg/m ³)	12–18	- (finns ej)	60
NO ₂ timme (µg/m ³)	10–30	60	90

Är platsen redan påverkad eller sårbar av något skäl?

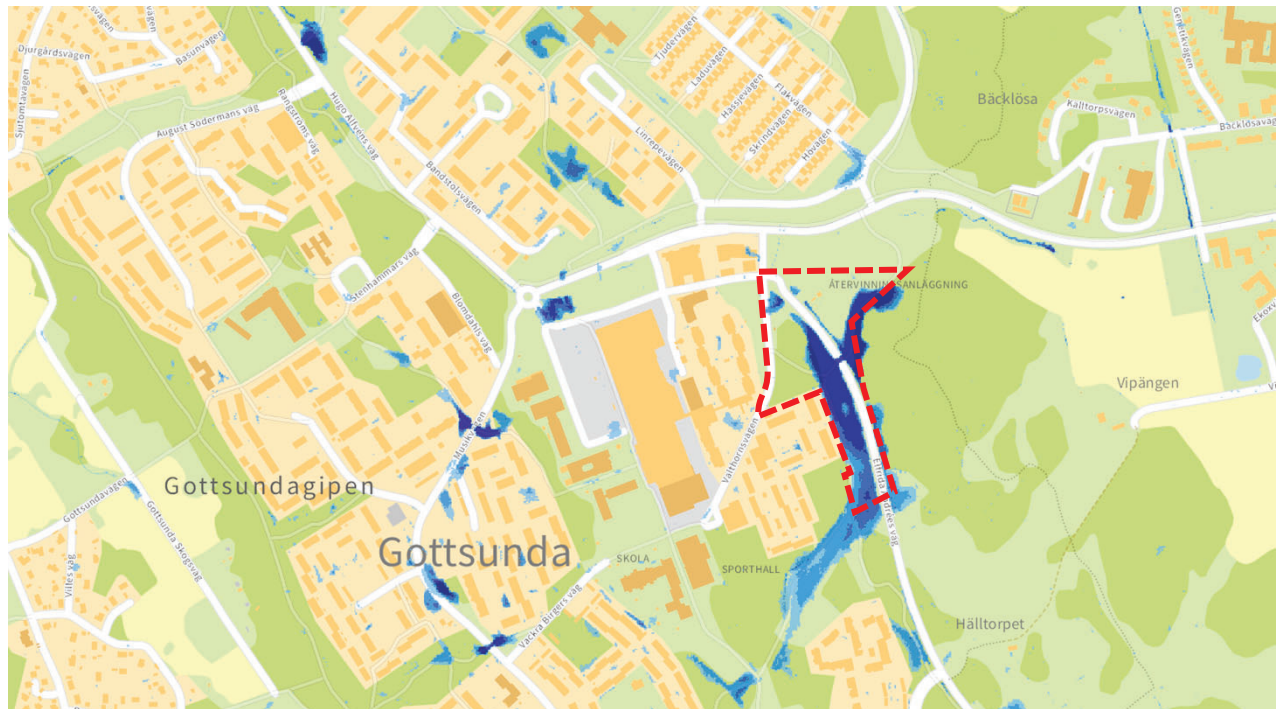
Enligt *Känslighetskarta för grundvatten (Måsen)* finns både låg och måttlig känslig mark för grundvattnet inom planområdet.

Utdrag ur *Känslighetskarta för grundvattnet (Måsen)*. Grönt: låg känslighet, gult: måttlig känslighet, rött: hög och extrem hög känslighet. Planområdet markeras med svart streckad linje.

Skyfall/översvämning

En större lågpunkt finns inom området och kan påverkas vid häftiga regn.

Utdrag ur kommunens lågpunktskartering. Områden där vattendjupet vid skyfall är högre än en meter markeras mörk blå. Planområdet markeras med röd streckad linje.

PÅVERKAN, miljöbedömningsförordningen 5§ 3,4,5,6

Detaljplanen innebär att en stor och mångsidig förändring i området.

Befolkning och människors hälsa

Ny bebyggelse ska utformas så att bullerförordningens följs. Anslutna gårdar skapar förutsättningar för tysta vistelseytor, och en ljuddämpad sida i de mer bullriga områdena. Vilka ljudnivåer som blir i området efter att exploateringen genomförts kommer utredas i planprocessen.

Djur- eller växtarter, Biologisk mångfald

Detaljplanen innebär ianspråktagande av naturmark i närheten av Natura 2000-området. Vissa ytor inom planområdet skulle potentiellt kunna utgöra livsmiljö för cinnoberbagge i framtiden. Hur ytorna kommer att beröras samt eventuell påverkan på Natura 2000-området och bevarandestatus för cinnoberbagge kommer att beaktas inom planarbetet.

Mark, jord

Detaljplanen innebär ianspråktagande av naturmark, trädmiljöer och gräsmarker i närheten av Natura 2000-området.

Vatten

Det finns en stor lågpunkt inom planområdet där vattnet samlas vid skyfall. Samtidigt innebär exploateringen att en del av marken blir hårdgjord. En lösning för hur dagvattnet och skyfall ska hanteras behöver tas fram. En dagvattenutredning kommer att tas fram under planarbetet. Dagvattenutredningen kommer att fokusera på hur skyfall, avvattnings och de lågpunkterna hanteras.

Luft

Ny bebyggelse kan innebära att luftkvalitet försämras i området om trafiken ökar. En luftkvalitetsutredning kommer att tas fram under planarbetet.

Klimat

Detaljplanen innebär ett koldioxidutsläpp i form av produktion av nya byggnader och gator, samt transport till och från dessa byggnader.

Landskapsbild och stadsbild

Detaljplanen innebär en förändring i stads- och landskapsbilden i linje med *Planprogram för Gottsundaområdet*. Den nya exploateringen planeras med en kvarterstruktur med relativt hög densitet, vilket genererar en annorlunda stadsbild än vad som finns i de närliggande bebyggda områdena.

Kulturmiljö

Exploatering innebär en förändring i landskapet där gröna områden tas i anspråk. Kopplingen mellan kvarterstrukturen och naturområdena kommer att beaktas och gestaltas.

Hushållning med mark och vatten

Planen ger förutsättningar för en tät bebyggelsestruktur, vilket i sin tur innebär en effektiv markanvändning.

Hushållning med material, råvaror och energi

Planen ger förutsättningar för en tät bebyggelsestruktur, vilket i sin tur innebär en effektiv resursanvändning. Planen ligger i ett läge där tillgång till service och kollektivtrafik är god. Detaljplanens genomförande innebär samtidigt en användning av material och råvaror samt en ökad energianvändning i området.

RISKER FÖR MÄNNISKORS HÄLSA ELLER FÖR MILJÖN, miljöbedömningsförordningen 5§ 7

Detaljplanens genomförande bedöms inte innebära några risker för människors hälsa eller för miljön.

BEDÖMNING

Ett genomförande av detaljplanen överensstämmer med översiktsplanens och planprogrammets intentioner, där Gottsunda utgör en stadsnod i Uppsalas utveckling. Planens genomförande bedöms bidra till en hållbar stadsutveckling eftersom bebyggelsen ger förutsättningar för en blandning av funktioner, hållbart resande samt korta transporter. Genom en hållbar dagvattenhantering ska detaljplanen inte påverka miljö, hälsa eller miljö kvalitetsnormer för recipienten. Tillkommande bebyggelse föreslås i närheten av Natura 2000-område.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att ett genomförande av Detaljplan för Gottsunda östra kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan för miljöaspekten naturmiljö, på grund av planens närhet till Natura 2000-området. Påverkan och konsekvenser för skyddade arter och livsmiljöer behöver utredas. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kap. 11 § ska därför upprättas.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN